

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ**

14 Οκτωβρίου, 2015

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ 2015- 2021

1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ορθολογική διαχείριση των δημοτικών αποβλήτων αποτελεί μια από τις σημαντικότερες προκλήσεις για τη Δημοκρατία, λαμβάνοντας υπόψη τη απόδοση της Κύπρου όσον αφορά τους υψηλούς ευρωπαϊκούς στόχους που έχουν τεθεί, την καταδικαστική απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου για μη έγκαιρη συμμόρφωση με το κλείσιμο των χωματερών, αλλά και το γεγονός ότι το 80% περίπου των παραγόμενων ποσοτήτων καταλήγει σε ταφή. Πρόσθετα, η Κύπρος συγκαταλέγεται στις χώρες με τη μεγαλύτερη παραγωγή αποβλήτων ανά κάτοικο αφού ξεπερνά κατά πολύ τον αντίστοιχο μέσο όρο των 27 χωρών της ΕΕ. Ως εκ τούτου, η εφαρμογή μίας νέας προσέγγισης για τη διαχείριση των δημοτικών αποβλήτων, από ό,τι ακολουθείτο μέχρι τώρα, αποτελεί αναγκαιότητα και τίθεται ως προτεραιότητα.

Στα πλαίσια αυτά και ικανοποιώντας ταυτόχρονα σχετική ευρωπαϊκή υποχρέωση, το Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος έχει προβεί στην ετοιμασία της Στρατηγικής Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων 2015-2021 (ΣΔΔΑ). Κύριος σκοπός της είναι ο καθορισμός του πλαισίου, των δράσεων, των μέτρων, των προϋποθέσεων και των διαδικασιών που πρέπει να ακολουθηθούν την επόμενη εξαετία για τη διαχείριση των δημοτικών αποβλήτων. Για την υλοποίηση της ΣΔΔΑ έχει ετοιμαστεί Σχέδιο Δράσης, το οποίο αποτελείται από επτά κεφάλαια όπου περιγράφονται η υφιστάμενη κατάσταση όσον αφορά τη διαχείριση των αποβλήτων, η αξιολόγηση της μελλοντικής τάσης παραγωγής αποβλήτων, οι ποσοτικοί και ποιοτικοί στόχοι, η αξιολόγηση νέων αναγκών σε υποδομές, και μέτρα και έργα που προβλέπονται με συγκεκριμένα χρονοδιαγράμματα. Οι δράσεις και ενέργειες που προτείνονται επικεντρώνονται σε νομοθετικές ρυθμίσεις, ενίσχυση υφιστάμενης και νέας υποδομής, ευαισθητοποίηση του κοινού, εκπαίδευση των φορέων λήψης αποφάσεων και οικονομικές ενισχύσεις για τις Τοπικές Αρχές (ΤΑ), τον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα.

2 ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Η πρώτη Στρατηγική Διαχείρισης Αποβλήτων, η οποία κάλυπτε όλα τα ρεύματα αποβλήτων, εκπονήθηκε, από το τότε Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος (ΥΓΦΠΠ), το 2003 και εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο το 2004. Ειδικότερα για τα δημοτικά απόβλητα, στα οποία συμπεριλαμβάνονταν και τα απόβλητα συσκευασιών, η Στρατηγική προέβλεπε τα εξής:

(α) προσωρινή αποθήκευση, συλλογή και μεταφορά μικτών δημοτικών αποβλήτων: οι προτεινόμενες δράσεις αφορούσαν την παροχή σύγχρονου εξοπλισμού (απορριματοφόρα, κάδους κλπ), την οργάνωση δικτύων συλλογής και την κατασκευή σταθμών μεταφόρτωσης. Ως εμπλεκόμενοι φορείς αναφέρονταν οι τοπικές αρχές (ΤΑ) (αποκομιδή, μεταφορά και εποπτεία του συστήματος), οι πολίτες (καταβολή τελών ανάλογα ποσοτήτων), ιδιωτικοί φορείς (κατασκευή σταθμών μεταφόρτωσης αυτόνομα ή σε συνεργασία με ΤΑ), Αρμόδιες Αρχές (εποπτεία).

(β) διαλογή στη πηγή (ΔσΠ): οι προτεινόμενες δράσεις αφορούσαν σχεδιασμό προγράμματος ΔσΠ, την προμήθεια σύγχρονου εξοπλισμού, της χρήση των σταθμών μεταφόρτωσης και κατασκευή κέντρων συλλογής, κέντρων αγοράς ανακτηθέντων υλικών και κέντρων διαλογής. Ως εμπλεκόμενοι φορείς αναφέρονταν οι ΤΑ για το σχεδιασμό του προγράμματος ΔσΠ (σχεδιασμός προγράμματος, συλλογή και προσωρινή αποθήκευση), οι ιδιωτικοί φορείς για κατασκευή και λειτουργία κέντρων συλλογής, αγοράς και διαλογής, αυτόνομα ή σε συνεργασία με ΤΑ), Αρμόδιες Αρχές (εποπτεία).

(γ) επεξεργασία μεικτού: οι προτεινόμενες δράσεις αφορούσαν την κατασκευή και λειτουργία 2 μονάδων, στις επαρχίες Λευκωσίας και Λεμεσού (ή στην περιοχή της επαρχίας Λάρνακας/Αμμοχώστου) για μηχανική διαλογή των ανακυκλώσιμων (χαρτί, μέταλλο, πλαστικό) και για επεξεργασία οργανικού υλικού. Το οργανικό υλικό θα μπορούσε να τυγχάνει επεξεργασίας και σε ιδιωτικές μονάδες κομποστοποίησης μαζί με ιλύες, φυτικά υπολείμματα και γεωργοκτηνοτροφικά απόβλητα. Ως εμπλεκόμενοι φορείς αναφέρονται οι ιδιωτικοί φορείς (κατασκευή και λειτουργία μονάδων αυτόνομα ή σε συνεργασία με ΤΑ), οι ΤΑ και οι Αρμόδιες Αρχές (εποπτεία).

(δ) θερμική επεξεργασία: οι προτεινόμενες δράσεις αναφέρονταν σε χρήση υφιστάμενων υποδομών όπως π.χ. τσιμεντοποιείο, σταθμών αναερόβιας επεξεργασίας (για τα υπολείμματα των μονάδων) ή κατασκευή μονάδας ανάκτησης ενέργειας στο κέντρο διαχείρισης επικινδύνων αποβλήτων. Σημειώνεται ότι η στρατηγική προνοούσε την κατασκευή κέντρου διαχείρισης επικινδύνων αποβλήτων το οποίο ωστόσο έχει εν τω μεταξύ αναληφθεί εξ ολοκλήρου από τον ιδιωτικό τομέα. Ως εμπλεκόμενοι φορείς αναφέρονταν οι ιδιωτικοί φορείς (κατασκευή και λειτουργία των μονάδων αυτόνομα ή σε συνεργασία με ΤΑ), οι ΤΑ και Αρμόδιες Αρχές (εποπτεία),

(ε) τελική διάθεση υπολειμμάτων: οι προτεινόμενες δράσεις αφορούσαν την κατασκευή τεσσάρων Χώρων Υγειονομικής Ταφής Αποβλήτων (ΧΥΤΑ), ένα ανά επαρχία με τη Λάρνακα και Αμμόχωστο να έχουν ένα κοινό. Εμπλεκόμενοι φορείς αναφέρονταν οι ιδιωτικοί

φορείς (κατασκευή και λειτουργία των ΧΥΤΑ αυτόνομα ή σε συνεργασία με ΤΑ), οι ΤΑ και Αρμόδιες Αρχές (εποπτεία).

Για την εφαρμογή των πιο πάνω, συμφωνήθηκε μεταξύ των δύο Υπουργείων, το τότε Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος και το Εσωτερικών όπως το πρώτο ασχοληθεί με τη ΔσΠ και το δεύτερο αναλάβει την υλοποίηση των μονάδων μηχανικής και βιολογικής επεξεργασίας και των τεσσάρων ΧΥΤΑ εκ μέρους των ΤΑ, οι οποίες είναι και οι κατά νόμο υπεύθυνες για τη συλλογή και διαχείριση των σκυβάλων στα διοικητικά τους όρια. Για την κατασκευή των μονάδων αυτών θα γινόταν προσπάθεια συγχρηματοδότησης από το Ταμείο Συνοχής της ΕΕ.

Με βάση την πιο πάνω Στρατηγική, κατασκευάστηκε και τέθηκε σε λειτουργία ο πρώτος ΧΥΤΑ στην επαρχία Πάφου, το 2005 (συγχρηματοδοτούμενο έργο μέσα από το Ταμείο Συνοχής), ενώ το 2010 κατασκευάστηκε και τέθηκε σε λειτουργία η πρώτη μονάδα επεξεργασίας μεικτού στην Κόσιη (ΟΕΔΑ), η οποία θα εξυπηρετούσε μόνο τις επαρχίες Λάρνακας/Αμμοχώστου (συγχρηματοδοτούμενο έργο μέσα από το Ταμείο Συνοχής). Διευκρινίζεται επί τούτου, ότι στην πορεία υλοποίησης της Στρατηγικής, το Υπουργείο Εσωτερικών έκρινε ως πιο αποτελεσματικό μέτρο την κατασκευή τεσσάρων μονάδων ολοκληρωμένης διαχείρισης των οικιακών αποβλήτων (ΟΕΔΑ) - μια σε κάθε επαρχία με τη Λάρνακα και Αμμόχωστο μαζί, όπου το οικιακό θα διαχωριζόταν με μηχανική διαλογή, το οργανικό θα μετατρεπόταν σε κόμποστ ή/και ενεργειακό υλικό (SRF) και το υπόλειμμα θα ενταφιαζόταν. Επιπλέον και για την ολοκλήρωση της διαδικασίας θεώρησε αναγκαία τη δημιουργία ενός αποτεφρωτήρα (για το SRF) με σκοπό την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας. Με βάση τους νέους σχεδιασμούς, το Υπουργείο Εσωτερικών προχώρησε μέχρι το στάδιο της ετοιμασίας των απαραίτητων μελετών, για τις μονάδες των επαρχιών Λευκωσίας και Λεμεσού, προσθέτοντας ως νέο στοιχείο την κατασκευή αποτεφρωτήρα στην επαρχία Λεμεσού, ο οποίος θα εξυπηρετούσε ολόκληρη τη Κύπρο. Η κατασκευή και λειτουργία της ΟΕΔΑ και ΧΥΤΑ Κόσιης, ανατεθήκαν μέσω προσφορών σε ιδιώτη για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα λειτουργίας. Τα συμβόλαια και όλα τα σχετικά έγγραφα που διέπουν την κατασκευή και λειτουργία των ΟΕΔΑ Κόσιης και Λεμεσού συντάσσονται από το Υπουργείο Εσωτερικών. Ωστόσο, τη διαχείρισή των χώρων αυτών την αναλαμβάνουν τα Συμβούλια Εκμετάλλευσης Χώρων Διάθεσης ή Αξιοποίησης Οικιακών Αποβλήτων τα οποία έχουν δημιουργηθεί με τον περί των Συμβουλίων Εκμετάλλευσης Χώρων Διάθεσης ή Αξιοποίησης Οικιακών Αποβλήτων Επαρχιών Νόμο 2005 (Ν. 85(I) /2005).

Στο στάδιο της υποβολής των αιτήσεων για συγχρηματοδότηση των έργων Λευκωσίας και Λεμεσού, προέκυψε η ανάγκη τροποποίησης της Στρατηγικής του 2004 ώστε αυτή να ταυτίζεται με τους νέους σχεδιασμούς του Υπουργείου Εσωτερικών, προκειμένου να είναι

δυνατή η συγχρηματοδότηση από την ΕΕ. Προς τούτο, το Τμήμα Περιβάλλοντος προκήρυξε στις 26/7/2011 διαγωνισμό για την εκπόνηση «Σχεδίου Διαχείρισης για τα Οικιακά και Παρόμοιου Τύπου Απόβλητα». Στο νέο Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων αναλύονται -

α) η Υφιστάμενη Κατάσταση,

β) ο Εθνικός σχεδιασμός και

γ) οι Δράσεις, Ενέργειες, Πολιτική και Χρονοδιαγράμματα.

Το Σχέδιο συνοδεύεται από τη Στρατηγική Μελέτη Εκτίμησης στο Περιβάλλον (ΣΜΕΠ), σύμφωνα με τις απαιτήσεις του περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Σχέδια και/ή Προγράμματα Νόμου. Στα πλαίσια της δημόσιας διαβούλευσης της ΣΜΕΠ και του Σχεδίου, και σε συνέχεια σχετικής ημερίδας που διοργάνωσε το Υπουργείο Εσωτερικών προκειμένου να εξηγήσει την αναγκαιότητα των αλλαγών στην Στρατηγική, παρουσιάστηκαν έντονες αντιδράσεις από εμπλεκόμενους φορείς (Δημοτικές και Κοινοτικές Αρχές, τον Επίτροπο Περιβάλλοντος, το ΕΤΕΚ, το Σύνδεσμο Βιομηχάνων Ανακύκλωσης Κύπρου, περιβαλλοντικές οργανώσεις, το συλλογικό σύστημα συσκευασιών Green Dot, ιδιώτες). Οι αντιδράσεις αναφέρονταν κυρίως στην κατασκευή των τεσσάρων μονάδων, η δυναμικότητα και έκταση των οποίων τέθηκε υπό αμφισβήτηση και στην αναγκαιότητα της κατασκευής αποτεφρωτήρα. Τα σχόλια εστιάζονταν κυρίως στην έλλειψη αιτιολόγησης των σχεδιασμών και στο γεγονός ότι δεν λήφθηκαν υπόψη οι δυνατότητες των υφιστάμενων υποδομών αλλά και της εμπλοκής του ιδιωτικού τομέα γενικότερα. Το όλο ζήτημα απασχόλησε ιδιαίτερα τόσο την Κυβέρνηση όσο και τη Βουλή.

Με βάση τα νέα δεδομένα, επανεκτιμώντας τα ποσοτικά, κοινωνικά και οικονομικά δεδομένα, το Τμήμα Περιβάλλοντος, ετοίμασε την παρούσα Στρατηγική Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων και το απαιτούμενο Σχέδιο για την εφαρμογή της, στην οποία δίνεται μεγάλη έμφαση σε δράσεις μείωσης παραγωγής αποβλήτων και εφαρμογής προγραμμάτων χωριστής συλλογής, ενδυναμώνοντας ταυτόχρονα τον ρόλο της τοπικής αυτοδιοίκησης με αρμοδιότητες και υποχρεώσεις που αυξάνουν σημαντικά το βαθμό εμπλοκής της. Προς τούτο, αριθμός συναντήσεων πραγματοποιήθηκαν με την Ένωση Δήμων και Ένωση Κοινοτήτων για οριστικοποίηση των προνοιών αυτών.

Το Σχέδιο αυτό με τίτλο «Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων 2015-2021» τέθηκε εκ νέου σε δημόσια διαβούλευση (18.11.2014 - 23.12.2014), στα πλαίσια της οποίας πραγματοποιήθηκε και ανοιχτή δημόσια ακρόαση στις 25 Νοεμβρίου 2014. Οι απόψεις των εμπλεκόμενων ήταν ως επί το πλείστον θετικές αλλά έγιναν και συγκεκριμένες εισηγήσεις

όπως πρόνοια για υποχρεωτική χωριστή συλλογή από τον πολίτη και υποχρεωτική εφαρμογή συστημάτων «πληρώνω όσο πετώ» (ΡΑΥΤ).

Μετά την ολοκλήρωση της δημόσιας διαβούλευσης και αφού προχώρησε στις ανάλογες τροποποιήσεις, το Τμήμα Περιβάλλοντος προσκάλεσε σε συνάντηση όλους τους φορείς που εξέφρασαν άποψη. Στη συνάντηση αναφέρθηκε στις τροποποιήσεις που πραγματοποιήσε και για όσες απόψεις δεν υιοθετήθηκαν εξήγησε τους λόγους για τους οποίους έγινε αυτό. Ακολούθησαν επιπλέον κατ' ιδίαν συναντήσεις με την Ένωση Δήμων και Ένωση Κοινοτήτων, για διευκρίνηση συγκεκριμένων σημείων στη νομοθεσία που θα επηρεάσουν τις Τοπικές Αρχές

Στο μεταξύ, το Υπουργείο Εσωτερικών εξέφρασε τους ενδοιασμούς του ως προς την μη συμπερίληψη στο Σχέδιο πρόνοιας για την κατασκευή μονάδας διαχείρισης στην Λευκωσία και Πάφο, εκτιμώντας ότι οι σχεδιασμοί για Διαλογή στην Πηγή και ανακύκλωση είναι πολύ αισιόδοξοι. Παρόμοιες επιφυλάξεις εξέφρασε και ο Γενικός Ελεγκτής. Έγιναν επίσης διαβουλεύσεις με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οποία διευκρίνισε και την ερμηνεία ορισμένων πτυχών της Οδηγίας 1998/31/ΕΚ σχετικά με την υγειονομική ταφή αποβλήτων.

Το τελικό κείμενο της Στρατηγικής διαμορφώθηκε λαμβάνοντας υπόψη όλα τα πιο πάνω.

3 ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ 2015-2021.

3.1 Γενικά

Το Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων 2015-2021 (ΣΔΔΑ) αποσκοπεί στη συμμόρφωση της Δημοκρατίας με το άρθρο 28 της Οδηγίας 98/2008/ΕΚ για τα απόβλητα, σύμφωνα με το οποίο τα κράτη μέλη καταρτίζουν ένα ή περισσότερα σχέδια διαχείρισης αποβλήτων. Σύμφωνα με την Οδηγία, τα σχέδια αυτά καθορίζουν το πλαίσιο, τις κατευθύνσεις, τις δράσεις, διαδικασίες και μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος και της ανθρώπινης υγείας εμποδίζοντας ή μειώνοντας τις αρνητικές επιπτώσεις της παραγωγής και της διαχείρισης αποβλήτων και περιορίζοντας το συνολικό αντίκτυπο της χρήσης των πόρων και βελτιώνοντας την αποδοτικότητά της, ακολουθώντας την ακόλουθη ιεράρχηση:

- α) πρόληψη
- β) προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση
- γ) ανακύκλωση
- δ) άλλου είδους ανάκτηση, π.χ. ανάκτηση ενέργειας, και
- ε) διάθεση

Κύριοι άξονες στρατηγικής στους οποίους βασίζεται το συγκεκριμένο Σχέδιο αποτελούν:

- Η συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις Ευρωπαϊκές Οδηγίες σχετικά με τη διαχείριση αποβλήτων που εμπίπτουν στο ρεύμα των δημοτικών αποβλήτων όπως υποχρέωση για καθιέρωση μέτρων χωριστής συλλογής, στόχοι ανακύκλωσης, εκτροπή βιοαποδομήσιμων από την ταφή, κλείσιμο ΧΑΔΑ και αποκατάστασή τους (ειδικότερα Κοτσιάτη και Βατί, ενόψει και σχετικής καταδικαστικής απόφασης από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο) και οι Οδηγίες για τα απόβλητα συσκευασιών, ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού οικιακής προέλευσης και των ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών (μπαταρίες) οικιακού τύπου.
- Η πλήρης αξιοποίηση των υφιστάμενων ιδιωτικών και κρατικών υποδομών διαχείρισης αποβλήτων (π.χ. υφιστάμενης ΟΕΔΑ Κόσιης και ΟΕΔΑ Πεντακώμου που βρίσκεται υπό κατασκευή, ιδιωτικές μονάδες διαχείρισης αποβλήτων, δίκτυο πράσινων σημείων, υφιστάμενες υποδομές συλλογής και μεταφοράς αποβλήτων).
- Τήρηση της ιεράρχησης διαχείρισης αποβλήτων με έμφαση στη πρόληψη και χωριστή διαλογή αποβλήτων, με:
 - i. αξιοποίηση των δυνατοτήτων του υφιστάμενου συλλογικού συστήματος ανακύκλωσης και τυχόν νέων συλλογικών συστημάτων,
 - ii. δυνατότητα επέκταση του δικτύου των πράσινων σημείων, και
 - iii. εισαγωγή συμπληρωματικών προγραμμάτων ενίσχυσης χωριστής συλλογής.
- Υιοθέτηση βέλτιστων πρακτικών με το χαμηλότερο δυνατό κόστος.

3.2 Περιεχόμενο του ΣΔΔΑ

Στο κύριο μέρος του ΣΔΔΑ δίνονται οι ορισμοί, ο σκοπός, το πεδίο εφαρμογής, η γεωγραφική κάλυψη, οι υποχρεώσεις της τοπικής αυτοδιοίκησης και της αρμόδιας αρχής και η διαδικασία αξιολόγησης του η οποία προβλέπεται να γίνεται ανά διετία. Στα κεφάλαια του καταγράφονται :

- (α) κατάλογος αποβλήτων που καλύπτει το ΣΔΔΑ με ενδεικτικά παραδείγματα (Κεφάλαιο I)
- (β) περιγραφή του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου και πολιτικών για τα δημοτικά απόβλητα, (Κεφάλαιο II)
- (γ) περιγραφή υφιστάμενων τεχνολογιών και πρακτικών που αποτελούν ένα ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης δημοτικών αποβλήτων και βέλτιστων πρακτικών στην ΕΕ, (Κεφάλαιο III)
- (δ) παγκύπρια και επαρχιακά ποσοτικά και ποιοτικά στοιχεία δημοτικών αποβλήτων, (Κεφάλαιο IV)
- (ε) περιγραφή υφιστάμενων προγραμμάτων συλλογής και υποδομής διαχείρισης (Κεφάλαιο V),
- (ζ) αξιολόγηση μελλοντικής τάσης παραγωγής αποβλήτων (Κεφάλαιο VI) και

(η) ποσοτικοί και ποιοτικοί εθνικοί στόχοι για τη διάρκεια του ΣΔΔΑ και γενικά και εξειδικευμένα μέτρα και δράσεις που πρέπει να ληφθούν προς επίτευξή τους (Κεφάλαιο VII).

3.3 Πηγές Πληροφόρησης

Τα ποσοτικά και ποιοτικά δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν σε παγκύπρια βάση λήφθηκαν από τις δημοσιεύσεις της Στατιστικής Υπηρεσίας, αφού αποτελούν και τα επίσημα δεδομένα του κράτους και το Τμήμα Περιβάλλοντος (συλλογή δεδομένων από παραγωγούς και συλλογικά συστήματα) ενώ τα δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν σε επαρχιακό επίπεδο λήφθηκαν από τη Στατιστική Υπηρεσία, το Υπουργείο Εσωτερικών, τα συλλογικά συστήματα συσκευασιών, ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού και μπαταριών, το Τμήμα Περιβάλλοντος, την ΟΕΔΑ Κόσιης, το ΧΥΤΑ Πάφου και τις μελέτες που εκπόνησε το Υπουργείο Εσωτερικών για την επαρχία Λεμεσού, Λευκωσίας και Πάφου και που είναι διαθέσιμες στην ιστοσελίδα του Υπουργείου.

3.4 Πρόβλεψη ποσοτήτων

Για την πρόβλεψη των μελλοντικών ποσοτήτων για τα δημοτικά απόβλητα χρησιμοποιήθηκε μοντέλο το οποίο αναπτύχθηκε από το European Topic Centre/Resource and Waste Management και δημοσιοποιήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο έγγραφο 2005/1 και μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τα κράτη μέλη για ως εργαλείο πρόβλεψης παραγωγής δημοτικών στερεών αποβλήτων. Τα οικονομικά δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν για τις συγκεκριμένες προβλέψεις λήφθηκαν από το Υπουργείο Οικονομικών, ενώ οι προβλέψεις πληθυσμού από τη Στατιστική Υπηρεσία. Η μελλοντική επαρχιακή κατανομή τόσο σε θέματα ποσοτήτων παραγόμενων δημοτικών αποβλήτων όσο και σε θέματα ποιοτικής σύστασης θεωρήθηκε ότι διατηρείται σταθερή μέχρι το 2021. Για την πρόβλεψη των μελλοντικών ποσοτήτων για τα απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού οικιακού τύπου και μπαταριών οικιακού τύπου λήφθηκαν από μελέτες εκτίμησης των αντίστοιχων συλλογικών συστημάτων.

3.5 Κύριοι παράγοντες που λήφθηκαν υπόψη στο σχεδιασμό

Προκειμένου να καθοριστούν οι εθνικοί στόχοι, στο Παράρτημα VII των Κανονισμών λήφθηκαν υπόψη τα πιο κάτω δεδομένα που αφορούν τα δημοτικά στερεά απόβλητα:

- Σχετικές εκθέσεις της ΕΕ οι οποίες, λαμβάνοντας υπόψη τις υφιστάμενες νομοθετικές ρυθμίσεις και τα θεσμικά και οικονομικά εργαλεία που χρησιμοποιούνται στη διαχείριση αποβλήτων στη Δημοκρατία, την κατατάσσουν στις χώρες που παρουσιάζουν αδυναμία

επίτευξης στόχων και θα πρέπει να καταβάλουν έντονες και συστηματικές προσπάθειες προκειμένου να συμμορφωθούν με τις ευρωπαϊκές απαιτήσεις και υποχρεώσεις. Η έλλειψη απαγορεύσεων ή περιορισμών στην διάθεση των δημοτικών αποβλήτων, τα χαμηλά (από τα χαμηλότερα στην ΕΕ) τέλη απόρριψης, η μη εφαρμογή οποιωνδήποτε συστημάτων πληρώνω-όσο-πετάω, η ανυπαρξία συγκεκριμένων υποχρεώσεων των τοπικών αρχών πέραν της υποχρέωσης της αποκομιδής και η απουσία υποχρεωτικής χωριστής συλλογής είναι μερικές από τις ελλείψεις που θεωρούνται ότι δεν συμβάλλουν από τη μια στην ιεράρχηση διαχείρισης αποβλήτων και από την άλλη δεν βοηθούν το κράτος να πετύχει τους ζητούμενους στόχους,

- Το ποσοστό ανακύκλωσης μέχρι και το 2011 (22%), σε σχέση με τον αντίστοιχο στόχο ανακύκλωσης της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ, θεωρείται (βάση εκθέσεων κατάταξης της ΕΕ) μέσος προς χαμηλός σε σχέση με άλλες χώρες της ΕΕ,
- Παρόλο που η χωριστή συλλογή στη πηγή εφαρμόζεται για τα απόβλητα συσκευασίας επιτυγχάνοντας τους στόχους της αντίστοιχης Οδηγίας (55%), έχει χαμηλά αποτελέσματα στο σύνολο των παραγόμενων αποβλήτων,
- Το ποσοστό ανάκτησης ενέργειας από τα δημοτικά απόβλητα είναι σχεδόν μηδενικό,
- Το ποσοστό διάθεσης (ταφής) των δημοτικών αποβλήτων είναι πολύ υψηλό (80%) με συνέπεια ένα μεγάλο ποσοστό πόρων να καταλήγει στις χωματερές ανεκμετάλλευτο,
- Το ποσοστό των βιοαποδομήσιμων δημοτικών αποβλήτων που απορρίπτονται σε χώρους ανεξέλεγκτης απόρριψης και υγειονομικής ταφής είναι πολύ υψηλό, σε αντίθεση με τις ευρωπαϊκές υποχρεώσεις (για το 2011 76% των ΒΑΑ έχει οδηγηθεί σε ταφή, που αντιστοιχεί στο 150% του στόχου για το 2010, στο 220% του στόχου για το 2013 και στο 315% του στόχου για το 2016)
- Οι τοπικές αρχές παρουσιάζουν πολύ χαμηλό βαθμό εμπλοκής στην ορθολογική διαχείριση αποβλήτων,
- Υπάρχει σημαντική υφιστάμενη δυναμικότητα/ υποδομή (ιδιωτική/ κρατική) για την επεξεργασία αποβλήτων η οποία δεν αξιοποιείται πλήρως,
- Οι ευρωπαϊκοί ποιοτικοί και ποσοτικοί στόχοι (Κεφάλαιο II, στον Πίνακα II-2) και η υφιστάμενη κατάσταση σε σχέση με την επίτευξη των στόχων (αναφέρεται στο Κεφάλαιο VII, στον Πίνακα VII-1.1 του Σχεδίου) όπως αυτά συνοψίζονται πιο κάτω.

3.6 Υποχρεώσεις Κύπρου έναντι Ευρωπαϊκής Ένωσης και υφιστάμενη κατάσταση

Στον πίνακα-1 που ακολουθεί συνοψίζονται οι ευρωπαϊκές υποχρεώσεις και στόχοι της Κύπρου και περιγράφεται η υφιστάμενη κατάσταση. Οι υποχρεώσεις αυτές προκύπτουν κυρίως μέσα από πέντε οδηγίες:

(α) Οδηγία 2008/98/ΕΚ για τα απόβλητα,

- (β) Οδηγία 1999/31/ΕΚ για τους χώρους υγειονομικής ταφής,
- (γ) Οδηγία 1994/62/ΕΚ για τις συσκευασίες και τα απόβλητα συσκευασιών,
- (δ) Οδηγία 2006/66/ΕΚ για τα απόβλητα ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών (μπαταρίες), και
- (ε) Οδηγία 2012/19/ΕΚ για τα απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού.

Επισημαίνεται ότι οι πιο κάτω υποχρεώσεις, επικεντρώνονται σε τέσσερις βασικές θεματικές δράσεων που περιλαμβάνουν:

- α) Αρχικά, προγραμματισμό δράσεων που να υποβοηθούν το άμεσο κλείσιμο του Κοτσιάτη λόγω της επιτακτικής ανάγκης για συμμόρφωση της Δημοκρατίας με την καταδικαστική απόφαση από το Ευρωπαϊκό δικαστήριο λόγω της λειτουργίας των δύο χωματερών Κοτσιάτη και Βατί που έπρεπε να είχαν κλείσει από το 2009.
- β) επικέντρωση σε δράσεις καθιέρωσης της χωριστής συλλογής στα ανακυκλώσιμα τουλάχιστον στα χαρτί, πλαστικό, γυαλί, μέταλλο
- γ) επίτευξη αριθμητικών στόχων στα χαρτί, γυαλί, πλαστικό και μέταλλο, στις συσκευασίες, στις μπαταρίες και στον ηλεκτρικό και ηλεκτρονικό εξοπλισμό
- δ) ενθάρρυνση δράσεων χωριστής συλλογής και επεξεργασίας οργανικών αποβλήτων για εκτροπή τους από τη ταφή.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1- ΕΥΡΩΠΑΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Α/Α	ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ (ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ/ ΟΔΗΓΙΑ)	ΣΤΟΧΟΣ ΠΟΥ ΑΝΑΜΕΝΕΤΑΙ ΝΑ ΕΠΙΤΕΥΧΘΕΙ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟΣ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
1.	Κ.Δ.Π. 562/2003 (Οδηγία 1999/31/ΕΚ)	Οι Χώροι Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων (ΧΑΔΑ) οι οποίοι δεν συνάδουν με τις απαιτήσεις της Οδηγίας 1999/31/ΕΚ πρέπει να τεθούν εκτός λειτουργίας μέχρι το 2009 Λόγω καταδικαστικής απόφασης από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, οι ΧΑΔΑ πρέπει να κλείσουν μέχρι τις 18.7.15	<p>Λειτουργία: Υπήρχαν 115 ΧΑΔΑ, η ύπαρξη και λειτουργία των οποίων προσέκρουε με τις απαιτήσεις της Οδηγίας 1999/31/ΕΚ, εκ των οποίων μόνο δύο βρίσκονται επίσημα σε λειτουργία, το Βατί και ο Κοτσιάτης και οι οποίοι εξυπηρετούν τις επαρχίες Λεμεσού και Λευκωσίας αντίστοιχα. Το κλείσιμο του ΒΑΤΙ, έχει συνδεθεί, από το Υπουργείο Εσωτερικών, με την δημιουργία της ΟΕΔΑ στο Πεντάκωμο, για την οποία η κατακύρωση της προσφοράς για τη κατασκευή της έγινε στις 4.4.15. Η κατασκευή άρχισε το Μάρτιο του 2015 και το συμβόλαιο έχει διάρκεια 21 μήνες. Εντός 12 μηνών από την έναρξη εργασιών θα ολοκληρωθεί ο ΧΥΤΥ ο οποίος θα χρησιμοποιείται ως ΧΥΤΑ μέχρι να ολοκληρωθεί η κατασκευή της ΟΕΔΑ. Με αυτό τον τρόπο θα καταστεί εφικτό το κλείσιμο του ΧΑΔΑ στο Βατί. Ο Κοτσιάτης θα μπορέσει να κλείσει όταν κατασκευαστεί ο ΧΥΤΑ/ΧΥΤΥ Λευκωσίας. Εναλλακτικά μπορεί να χρησιμοποιηθεί ο ΧΥΤ της Κόσιης μαζί με πλήρη αξιοποίηση της ΟΕΔΑ Κόσιης (περίπου 80.000 τόνους σύμμεικτου αποβλήτου με πλήρη επεξεργασία και 40.000 για μηχανική διαλογή και ενταφιασμό) και ο ΧΥΤ Πεντακώμου όταν κατασκευαστεί και με την προϋπόθεση ότι θα υπάρχει η δυνατότητα.</p> <p>Αποκατάσταση:</p> <p>(α) Επαρχία Πάφου: έχει σχεδόν ολοκληρωθεί η αποκατάσταση των χωματερών. (β) Επαρχίες Λάρνακας/ Αμμοχώστου: η αποκατάσταση έχει ήδη ξεκινήσει και αναμένεται να ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος του 2015. (γ) Επαρχία Λεμεσού: Η αποκατάσταση των χωματερών της επαρχίας θα γίνει με το κλείσιμο του Βατί. (δ) Επαρχία Λευκωσίας: Η αποκατάσταση των χωματερών της επαρχίας θα γίνει με το κλείσιμο του Κοτσιάτη</p> <p>Για τη μη συμμόρφωση με το στόχο αυτό η Κυπριακή Δημοκρατία έχει καταδικαστεί από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο στις 18.7.2013 για τη συνεχιζόμενη λειτουργία των ΧΑΔΑ Κοτσιάτη και Βατί και τη μη αποκατάσταση των ΧΑΔΑ που έχουν τεθεί εκτός λειτουργίας. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρέχει χρονικό περιθώριο 12-24 μηνών για συμμόρφωση προτού εισηγηθεί προς το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο τη επιβολή προστίμου. Στο χρονικό αυτό περιθώριο απαιτεί όπως έχει τρίμηνη ενημέρωση ενεργειών προς συμμόρφωση. Σύμφωνα με το μέγιστο περιθώριο των 24 μηνών η Κύπρος θα έπρεπε το αργότερο μέχρι τις 18.7.2015 να θέσει εκτός λειτουργίας και τις δύο εναπομείνουσες</p>

			χωματερές												
2.	N. 32(I)/2002 (Οδηγία 94/62/ΕΚ)	<p>Μέχρι τις 31.12.12 θα πρέπει να επιτευχθούν οι πιο κάτω στόχοι για τα απόβλητα συσκευασιών (σε κατά βάρος ποσοστό):</p> <p>(α) ανάκτηση/ αποτέφρωση, σε εγκαταστάσεις αποτέφρωσης αποβλήτων με ανάκτηση ενέργειας: 60% ως ελάχιστο,</p> <p>(β) ανακύκλωση: 55 - 80%</p> <p>(γ) ελάχιστο ποσοστό ανακύκλωσης:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Γυαλί: 60% ✓ χαρτί και χαρτόνι: 60% ✓ μέταλλα: 50% ✓ πλαστικά 22,5% ✓ ξύλο: 15% 	<p>Με βάση την έκθεση του 2012 που στάληκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχετικά με τους στόχους ανακύκλωσης/ανάκτησης των απόβλητων συσκευασιών που είχαν τεθεί μέχρι τις 31/12/2012 η Κύπρος είχε πετύχει τα εξής:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Στόχος (2012)</th> <th>Αποτελέσματα 2012</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Ανάκτηση</td> <td>60%</td> <td>55,3%</td> </tr> <tr> <td>Ανακύκλωση</td> <td>55 - 80%</td> <td>55,7%</td> </tr> <tr> <td>Ανακύκλωση ανά υλικό</td> <td>Γυαλί: 60% χαρτί και χαρτόνι: 60% μέταλλα: 50% πλαστικά 22,5% ξύλο: 15%</td> <td>Γυαλί – 32,4% Χαρτί/χαρτόνι – 88,9% Μέταλλο – 98,8% Πλαστικό – 44,8% Ξύλο – 6,2%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Είναι εμφανές από τα αποτελέσματα ότι υπάρχει μη συμμόρφωση με το στόχο για το ξύλο και το γυαλί ενώ υπάρχει συμμόρφωση με το συνολικό στόχο ανακύκλωσης του 2012 (55,7%).</p>		Στόχος (2012)	Αποτελέσματα 2012	Ανάκτηση	60%	55,3%	Ανακύκλωση	55 - 80%	55,7%	Ανακύκλωση ανά υλικό	Γυαλί: 60% χαρτί και χαρτόνι: 60% μέταλλα: 50% πλαστικά 22,5% ξύλο: 15%	Γυαλί – 32,4% Χαρτί/χαρτόνι – 88,9% Μέταλλο – 98,8% Πλαστικό – 44,8% Ξύλο – 6,2%
	Στόχος (2012)	Αποτελέσματα 2012													
Ανάκτηση	60%	55,3%													
Ανακύκλωση	55 - 80%	55,7%													
Ανακύκλωση ανά υλικό	Γυαλί: 60% χαρτί και χαρτόνι: 60% μέταλλα: 50% πλαστικά 22,5% ξύλο: 15%	Γυαλί – 32,4% Χαρτί/χαρτόνι – 88,9% Μέταλλο – 98,8% Πλαστικό – 44,8% Ξύλο – 6,2%													
3.	Κ.Δ.Π. 125(I)/2009 (Οδηγία 2006/66/ΕΚ)	<p>Απόβλητα Ηλεκτρικών Στηλών και Συσσωρευτών (μπαταρίες) σε ελάχιστα ποσοστά συλλογής:</p> <p>(α) μέχρι 26.9.12: 25%,</p> <p>(β) μέχρι 26.9.16: 45%,</p>	<p>Με βάση την έκθεση που στάληκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σύμφωνα με την Οδηγία 2006/66/ΕΕ, για το έτος 2013, το ποσοστό της χωριστής συλλογής των διατιθέμενων στην αγορά ξηρών μπαταριών ανήλθε μόνο στο 16% .</p>												

4.	Ν. 185/2011 (Οδηγία 2008/98/ΕΚ)	Ετοιμασία προγράμματος πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων	Το πρόγραμμα ετοιμάστηκε από το Τμήμα Περιβάλλοντος του ΥΓΑΑΠ και έχει τεθεί σε δημόσια διαβούλευση η οποία ολοκληρώθηκε στις 23.12.14.
5.	Κ.Δ.Π 668/2004 & 378/2009 (Οδηγία 2002/96/ΕΚ)	<p>Απόβλητα Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού οικιακής προέλευσης:</p> <p>(α) 2005 – 2015: χωριστή συλλογή τουλάχιστον 4Kg/κάτοικο/έτος, ή ποσότητα ίση με το μέσο ετήσιο βάρος των ΑΗΗΕ που συλλέχθηκαν την προηγούμενη τριετία, ανάλογα με το ποια ποσότητα είναι η μεγαλύτερη.</p> <p>(β) 2016 -2018: συλλογή του 45% του μέσου ετήσιου βάρους που τέθηκε στην αγορά τα τρία προηγούμενα έτη</p> <p>(γ) 2019: συλλογή 65% του μέσου ετήσιου βάρους που τέθηκε στην αγορά τα τρία προηγούμενα έτη, ή εναλλακτικά το 85 % των ΑΗΗΕ που παράγονται ανά βάρος</p> <p>(δ) για κάθε κατηγορία συσκευής υπάρχουν ειδικότεροι στόχοι ανάκτησης και ανακύκλωσης</p>	<p>Η υποχρέωση για χωριστή συλλογή τουλάχιστον 4 kg/άτομο/έτος αντιστοιχεί για την Κύπρο σε περίπου 3000 τόνους ετησίως. Ο νέος στόχος της νέας Οδηγίας 2012/19/ΕΕ για 65% χωριστή συλλογή μέχρι το τέλος του 2019, με ενδιάμεσο στόχο το 45% μέχρι το τέλος του 2018, αντιστοιχεί για την Κύπρο περίπου σε 9.000 τόνους ετησίως δηλαδή τριπλάσια ποσότητα.</p> <p>Με βάση τις Εκθέσεις που υποβλήθηκαν στην Ε.Ε για τη Διαχείριση Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού (Οδηγία 2002/96/ΕΚ) για τα έτη 2011 και 2012 σύμφωνα με την Απόφαση της Ε.Ε 2005/369/ΕΚ η Κύπρος το 2011 είχε επιτύχει συλλογή ΑΗΗΕ 3,2 Kg/ κάτοικο ενώ το 2012 η ποσότητα αυτή έπεσε στο 2,9 Kg/ κάτοικο.</p>
6.	Ν. 185/2011 (Οδηγία 2008/98/ΕΚ)	Μέχρι το 2015 , θα πρέπει να καθιερωθούν μέτρα χωριστής συλλογής τουλάχιστον για το χαρτί, μέταλλο, πλαστικό και γυαλί	Προγράμματα χωριστής συλλογής εφαρμόζονται εκ μέρους του συλλογικού συστήματος συσκευασιών της εταιρείας Green Dot Cyprus Ltd. Μόνο στο χαρτί η συλλογή περιλαμβάνει και χαρτί μη συσκευασίας. Τα προγράμματα εφαρμόζονται από το Σύστημα μετά από τη συμφωνία με την τοπική αρχή (ΤΑ). Η ΤΑ επωμίζεται το κόστος της διαχείρισης του χαρτιού μη συσκευασίας. Αρκετές τοπικές αρχές και λόγω οικονομικών δυσκολιών που αντιμετωπίζουν επαναθεωρούν τη θέση τους θέλοντας να σταματήσουν το πρόγραμμα χωριστής συλλογής. Επιπλέον κάποιες τοπικές αρχές είτε κατ' επιλογή είτε γιατί το Συλλογικό Σύστημα δεν επεκτείνεται μέχρι τα διοικητικά τους όρια διατελούν συμφωνίες με ιδιώτες διαχειριστές αποβλήτων για χωριστή συλλογή των αποβλήτων

			<p>χαρτί, πλαστικό, μέταλλο και γυαλί από τα νοικοκυριά ή/και εμπορικές δραστηριότητες. Η συλλογή των αποβλήτων γίνεται είτε από πόρτα σε πόρτα είτε σε νησίδες.</p> <p>Ωστόσο, η χωριστή συλλογή δεν αποτελεί νομοθετική υποχρέωση της τοπικής αρχής ή/και του πολίτη.</p>
7.	Κ.Δ.Π. 562/2003 (Οδηγία 1999/31/ΕΚ)	<p>Μέχρι της 15.7.2016 τα βιοαποδομήσιμα αστικά απόβλητα (ΒΑΑ) που προορίζονται για χώρους υγειονομικής ταφής πρέπει να μειωθούν στο 35% της συνολικής κατά βάρος ποσότητας των ΒΑΑ που είχαν παραχθεί το 1995 και το οποίο αντιστοιχεί σε 95.000 τόνους.</p> <p>Σημειώνεται ότι για τον χρόνο επίτευξης του στόχου η οδηγία δίνει ευχέρεια για παράταση μέχρι και 4 έτη.</p>	<p>Ως ΒΑΑ νοούνται το οργανικό κλάσμα και το κλάσμα του χαρτιού που βρίσκεται στα δημοτικά απόβλητα. Το ποσοστό του 35% που αναφέρεται στον στόχο αντιστοιχεί σε ποσότητα 95.000 τόνων περίπου ΒΑΑ. Ως εκ τούτου η ποσότητα των ΒΑΑ που καταλήγουν σε ταφή δεν πρέπει να ξεπερνά τους 95.000 τόνους. Η ποσότητα αυτή, με βάση τη μέση σύσταση που προκύπτει από τα Παγκύπρια (2012) και επαρχιακά δεδομένα, ήτοι συνολικά 62% του συνόλου των δημοτικών αποβλήτων, αντιστοιχεί περίπου σε 150.000 τόνους δημοτικά απόβλητα, δηλαδή το 26% περίπου του συνόλου των παραγόμενων αποβλήτων. Το 2011, η Κύπρος έχει στείλει για ταφή 459.940 τόνους δημοτικών αποβλήτων (περίπου το 79% του συνόλου) εκ των οποίων 308.630 ήταν ΒΑΑ (76% του συνόλου των ΒΑΑ που αντιστοιχεί στο 150% του στόχου για το 2010, στο 220% του στόχου για το 2013 και στο 315% του στόχου για το 2016).</p> <p>Επεξεργασία των ΒΑΑ μπορεί να γίνει είτε με κομποστοποίηση, είτε με αναερόβια χώνευση για παραγωγή βιοαερίου και στη συνέχεια για παραγωγή ηλεκτρικής ή άλλης μορφής ενέργειας είτε με αποτέφρωση για ανάκτηση ενέργειας. Στην Κύπρο, τα χωριστά συλλεγόμενα ΒΑΑ τυγχάνουν επεξεργασίας σε μονάδες προετοιμασίας για ανακύκλωση (το χαρτί), σε μονάδες κομποστοποίησης (κλαδέματα), σε αναερόβιους βιολογικούς σταθμούς (οργανικά υπολείμματα ή ληγμένα τρόφιμα) και στη ΟΕΔΑ Κόσιης (υπόλειμμα μετά τη μηχανική διαλογή, σταθεροποιείται και χρησιμοποιείται ως επικαλυπτικό υλικό στο ΧΥΤΥ). Επίσης η μελλοντική ΟΕΔΑ Πεντακώμου θα μετατρέψει το υπόλειμμα της μηχανικής διαλογής σε SRF (υλικό προς καύση).</p>
8.	Ν. 185/2011 (Οδηγία 2008/98/ΕΚ)	<p>Μέχρι το 2020 θα πρέπει να επιτευχθεί τουλάχιστον 50%, ως προς το συνολικό βάρος, της προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση και της ανακύκλωσης τουλάχιστον στα απόβλητα χαρτιού, μετάλλου, πλαστικού και γυαλιού από τα νοικοκυριά και ενδεχομένως άλλης προέλευσης στο βαθμό που τα απόβλητα αυτά είναι παρόμοια με τα απόβλητα των νοικοκυριών.</p>	<p>Η ανακύκλωση στην Κύπρο έχει προχωρήσει αρκετά τη τελευταία δεκαετία. Το 2012, το ποσοστό του υλικού που προετοιμάστηκε για να προωθηθεί για ανακύκλωση έχει ανέλθει στο 25% περίπου, στα απόβλητα χαρτιού, πλαστικού, μετάλλου και γυαλιού. Τα αποτελέσματα αυτά οφείλονται κυρίως στις εργασίες χωριστής συλλογής του συλλογικού συστήματος της Green Dot και στις συνεργασίες του με τις τοπικές αρχές καθώς και στις εργασίες των μονάδων ανακύκλωσης και στη μηχανική διαλογή του μικτού στη ΟΕΔΑ Κόσιης.</p>

3.7 Εθνικοί στόχοι και μέτρα/δράσεις προς επίτευξής τους

Με βάση τα πιο πάνω είναι εμφανές ότι η Κύπρος θα πρέπει να αναθεωρήσει τη μέχρι τώρα προσέγγισή της στη διαχείριση δημοτικών αποβλήτων και να εντατικοποιήσει τις προσπάθειες της στον τομέα αυτό. Προκειμένου η Κύπρος να μπορέσει να ανταπεξέλθει στις ευρωπαϊκές της υποχρεώσεις και να αναπτύξει μια ολοκληρωμένη και αειφόρο προσέγγιση στη διαχείριση αποβλήτων που να συνάδει με την ευρωπαϊκή στρατηγική για τα απόβλητα αλλά και την Στρατηγική Ευρώπη 2020, έχουν τεθεί για την επόμενη εξαετία οι ποιοτικοί και ποσοτικοί στόχοι που φαίνονται στον πίνακα 2.

Α/Α	ΣΤΟΧΟΣ	ΣΧΟΛΙΑ/ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ & ΜΕΤΡΑ/ΔΡΑΣΕΙΣ/ΚΙΝΗΤΡΑ*
1.	Εξασφάλιση προστασίας περιβάλλοντος	<p>Η προστασία του περιβάλλοντος θεωρείται ότι επιτυγχάνεται σε σημαντικό βαθμό μέσα από (α) την εξέταση των μελετών περιβαλλοντικών επιπτώσεων για έργα που είτε αναμένεται να παράγουν ή θα διαχειρίζονται απόβλητα, (β) την υποχρέωση προσώπου που διαχειρίζεται απόβλητα να κατέχει Αδεία Διαχείρισης Αποβλήτων ή/και άδεια απόρριψης αποβλήτων ή/και άδεια εκπομπής αερίων ρύπων, (γ) την ενημέρωση των εμπλεκόμενων φορέων για τις νομοθετικές υποχρεώσεις τους και (δ) τους ελέγχους και τις επιθεωρήσεις που εκτελούνται από την αρμόδια αρχή.</p> <p>Παρόλα αυτά, αρκετές αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις προκαλούνται από το συχνό φαινόμενο των ανεξέλεγκτων απορρίψεων και της κακής διαχείρισης των αποβλήτων από τους παραγωγούς τους, τις παράνομες εγκαταστάσεις καθώς και από τις χωματερές που δεν συνάδουν με τις απαιτήσεις της νομοθεσίας και οι οποίες δεν έχουν αποκατασταθεί ενώ 2 βρίσκονται ακόμη σε λειτουργία.</p> <p>Προτεινόμενες πρόσθετες δράσεις: (α) ενίσχυση των ελέγχων και των επιθεωρήσεων, (β) εμπλοκή της τοπικής αυτοδιοίκησης με ανάθεση αρμοδιοτήτων επιθεώρησης, (γ) ολοκλήρωση του έργου της αποκατάστασης των χωματερών που λειτουργούν κατά παράβαση της Οδηγίας 1999/31/EK για τους χώρους υγειονομικής ταφής, (δ) ολοκλήρωση του δικτύου των πράσινων σημείων</p>
2.	Αποδοτικότερη διαχείριση των αποβλήτων ως πόρων	<p>Σήμερα ένα μεγάλο ποσοστό των αποβλήτων προωθείται για ταφή, το μεγαλύτερο ποσοστό των οποίων μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως πόροι, ενισχύοντας την οικονομία με δευτερογενείς πρώτες ύλες ή/και καύσιμη ύλη για παραγωγή ενέργειας.</p> <p>Προτεινόμενες δράσεις: (α) ενίσχυση της χωριστής συλλογής μέσα από: - νομοθετική ρύθμιση για υποχρεωτική καθιέρωση μέτρων χωριστής συλλογής από την Τοπική Αυτοδιοίκηση, - προγράμματα προσαρμοσμένα στις ανάγκες της περιοχής εφαρμογής τους όπως για παράδειγμα προώθηση χωριστής συλλογής σε μεγάλους παραγωγούς αποβλήτων (ξενοδοχεία, εστιατόρια, καταστήματα, σουπερμάρκετ, φρουταρίες, κέντρα αναψυχής κλπ) και εθελοντικές συμφωνίες, - εφαρμογή προγραμμάτων «πληρώνω όσο πετάω» τα οποία απευθύνονται στο ευρύ κοινό, προκειμένου να μειώνεται ο όγκος των αποβλήτων - Νομοθετική ρύθμιση για εφαρμογή της διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού για προϊόντα που εκτιμάται ότι η διαχείριση τους όταν γίνουν απόβλητα χρήζει εμπλοκής του παραγωγού/κατασκευαστή του προϊόντος (π.χ. χαρτί μη συσκευασίας). - νομοθετική ρύθμιση τελών ταφής και απαγόρευσης παραλαβής στους χώρους ταφής απόβλητων πέραν συγκεκριμένης θερμογόνου δύναμης - ολοκλήρωση του δικτύου πράσινων σημείων και αξιολόγηση της αναγκαιότητας επέκτασής τους (β) προώθηση της χρήσης των υπολειμμάτων για ανάκτηση ενέργειας</p>
3.	Αύξηση του βαθμού χρήσης ανακυκλώσιμων υλικών ως πρώτες ύλες	<p>Τα χωριστά συλλεγόμενα απόβλητα που δύνανται να ανακυκλωθούν όπως το χαρτί, πλαστικό και μέταλλο παραλαμβάνονται σε εγκαταστάσεις διαλέγονται, τεμαχίζονται όπου χρειάζεται, συμπιέζονται ή γίνονται pellets (πλαστικό) και στέλλονται στο εξωτερικό για ανακύκλωση. Στην Κύπρο ανακυκλώνονται μόνο πολύ μικρές ποσότητες πλαστικού από τις βιομηχανίες πλαστικού και το γυαλί το οποίο χρησιμοποιείται, αφού αλεστεί, ως πρώτη ύλη στη παραγωγή τσιμέντου. Η αύξηση των ποσοτήτων ανακυκλώσιμων υλικών που αξιοποιούνται στη Κύπρο θα επιφέρει ενίσχυση της βιομηχανίας, πιθανή αύξηση θέσεων εργασίας και ελαχιστοποίηση του κόστους μεταφορών.</p> <p>Προτεινόμενες δράσεις: Μελέτη και αξιολόγηση της δυνατότητας αξιοποίησης μεγαλύτερων ποσοτήτων και ειδών ανακυκλώσιμων υλικών στην Κύπρο</p>

Α/Α	ΣΤΟΧΟΣ	ΣΧΟΛΙΑ/ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ & ΜΕΤΡΑ/ΔΡΑΣΕΙΣ/ΚΙΝΗΤΡΑ*
	στην Κύπρο	και παροχή οικονομικών κινήτρων (σχέδιο χορηγιών) σε βιομηχανίες που θα επενδύσουν στην ένταξη ανακυκλώσιμου υλικού στην παραγωγική τους διαδικασία
4.	Εκπαίδευση και κατάρτιση σχετικά με την διαχείριση αποβλήτων (capacity building)	<p>Η εκπαίδευση και κατάρτιση όπως και η απόκτηση των κατάλληλων γνώσεων και εμπειρογνώμοσύνης θεωρείται σημαντική παράμετρος προκειμένου να τεθούν οι σωστές βάσεις και να προωθηθεί ορθά η διαχείριση αποβλήτων. Η ανάγκη αυτή εμφανίζεται τόσο στο προσωπικό του δημόσιου τομέα που χειρίζεται το θέμα όσο και στις τοπικές αρχές οι οποίες παρουσιάζουν μεγάλες ελλείψεις στο θέμα αυτό. Αντίστοιχη ανάγκη παρουσιάζεται και στο προσωπικό των λοιπών εμπλεκόμενων φορέων όπως τους παραγωγούς αποβλήτων (επιχειρήσεις, γραφεία, ξενοδοχεία, εστιατόρια, νοσοκομεία, φυλακές, κρατικές αποθήκες κλπ των οποίων τα απόβλητα που παράγουν περιλαμβάνονται στα δημοτικά απόβλητα)</p> <p>Προτεινόμενη δράση: Δημιουργία προγράμματος εκπαίδευσης για τα θέματα πρόληψης, χωριστής συλλογής και αξιοποίησης των δημοτικών αποβλήτων. Το πρόγραμμα θα απευθύνεται στο προσωπικό του δημόσιου τομέα που χειρίζεται τα θέματα διαχείρισης αποβλήτων, στην τοπική αυτοδιοίκηση και στους παραγωγούς σημαντικών ποσοτήτων αποβλήτων και θα αποσκοπεί στην κατάρτιση για ανάληψη ευθυνών και ενεργή συμμετοχή στα θέματα ορθολογικής διαχείρισης αποβλήτων και προώθησης της χρήσης της ιεράρχησης διαχείρισης αποβλήτων. Παράλληλα, ειδικό πρόγραμμα για την εκπαίδευση του κοινού θα προωθηθεί, σε συνεργασία με τους εμπλεκόμενους φορείς, μέσω επιμορφωτικών προγραμμάτων.</p>
5.	Ανάπτυξη νέων και ενδυνάμωση υφιστάμενων συστημάτων συλλογής και ανάκτησης αποβλήτων καθώς και των χώρων τελικής διάθεσης.	<p>Οι υφιστάμενες υποδομές παρέχουν υψηλή δυναμικότητα ικανή να ανταποκριθεί σε μεγάλες ποσότητες διαλογής αποβλήτων στην πηγή. Προκειμένου, ωστόσο να επιτευχθούν οι ποσοτικοί στόχοι που αναφέρονται πιο κάτω θα πρέπει να ενισχυθούν είτε σε αριθμό, είτε σε τεχνολογία.</p> <p>Προτεινόμενες δράσεις:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Τεχνοοικονομική ενίσχυση τοπικής αυτοδιοίκησης για αναβάθμιση των προγραμμάτων και του εξοπλισμού για προώθηση της χωριστής συλλογής στον οικιακό τομέα, - Δημιουργία σχεδίων χορηγιών για δημιουργία νέων ή αναβάθμισης υφιστάμενων εγκαταστάσεων διαχείρισης αποβλήτων. Στον τομέα των οργανικών αποβλήτων προώθηση θα πρέπει να δοθεί στην κομποστοποίηση (οικιακή ή μη) και στην αναερόβια ζύμωση. - Δημιουργία μιας ακόμη μονάδας ΟΕΔΑ στην επαρχία Λεμεσού για αξιοποίηση του μεικτού δημοτικού αποβλήτου – η μονάδα θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί για την εξυπηρέτηση τοπικών αρχών πέραν της επαρχίας Λεμεσού. - Προώθηση των απαραίτητων αλλαγών ώστε η ΟΕΔΑ Κόσιης να εξυπηρετεί και άλλες επαρχίες - Δημιουργία χώρων παραλαβής και υγειονομικής ταφής που να συνάδουν με την Οδηγία 1999/31/ΕΚ, για τις επαρχίες Λεμεσού και Λευκωσίας και κλείσιμο Βατί και Κοτσιάτη - Ολοκλήρωση και μελέτη επέκτασης του δικτύου πράσινων σημείων
6.	Ευαισθητοποίηση και συμμετοχή του κοινού στην τοπική διαχείριση αποβλήτων (δημιουργία κοινωνίας)	<p>Η συμμετοχή του κοινού στα διάφορα προγράμματα για την επίτευξη των στόχων της Δημοκρατίας σε ό,τι αφορά στα δημοτικά απόβλητα είναι η σημαντικότερη παράμετρος επιτυχίας. Προκειμένου ο πολίτης να ευαισθητοποιηθεί και να λειτουργήσει πλέον ενεργά θα πρέπει να εξοπλιστεί και να καταρτιστεί με τις αναγκαίες γνώσεις και εμπειρίες.</p> <p>Προτεινόμενη δράση: Δημιουργία και υλοποίηση τριετούς προγράμματος ολοκληρωμένης εκστρατείας ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κοινού με σκοπό την προώθηση των εννοιών της πρόληψης, επαναχρησιμοποίησης και ανακύκλωσης και της συμμετοχής του κοινού στις δράσεις της</p>

Α/Α	ΣΤΟΧΟΣ	ΣΧΟΛΙΑ/ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ & ΜΕΤΡΑ/ΔΡΑΣΕΙΣ/ΚΙΝΗΤΡΑ*
	ανακύκλωσης)	κοινότητας του. Θα γίνει χρήση όλων των ΜΜΕ, του διαδικτύου και άλλων επικοινωνιακών εργαλείων (σεμινάρια, ημερίδες, εργαστήρια κλπ). Το πρόγραμμα θα επαναληφθεί στην τριετία και θα συνοδεύεται από διετή έκθεση αξιολόγησης (σημείωση: ήδη έχει κερδηθεί σχετικό πρόγραμμα LIFE σε συνεργασία με το ΡΙΚ και το ΚΥΠΕ).
7.	Σχεδιασμός, χρήση προϊόντων και διαδικασιών που ενισχύουν την εξοικονόμηση πόρων	Ο σχεδιασμός και χρήση έκαστου προϊόντος είναι παράμετροι που δρουν είτε θετικά είτε αρνητικά στο ποσοστό και στο είδος των πρώτων υλών για τη παραγωγή του αλλά και στο κόστος και στο βαθμό αξιοποίησης των υλικών που το αποτελούν όταν αυτό καταστεί απόβλητο μαζί με την παράλληλη χρήση κατάλληλων τεχνικών και τεχνολογιών για την αποδοτικότερη και αποτελεσματικότερη αξιοποίηση του παραγόμενου αποβλήτου. Προτεινόμενη δράση: Παροχή κινήτρων για ερευνητικό έργο σε προβληματικούς τομείς στον κλάδο της διαχείρισης αποβλήτων
8.	Δημιουργία συστήματος συλλογής και επεξεργασίας δεδομένων	Η συλλογή δεδομένων σε ότι αφορά την παραγόμενη ποσότητα τα είδη, τη πηγή προέλευσης, τους τρόπους και διαδικασίες που εφαρμόζονται για την διαχείριση, τις ποσότητες και είδη που συλλέγονται χωριστά, τις ποσότητες που εξαγονται ή αξιοποιούνται εντός της Δημοκρατίας και τις ποσότητες που προωθούνται για ανάκτηση ενέργειας ή διατίθενται στους χώρους ταφής των δημοτικών απόβλητων είναι σημαντική παράμετρος τόσο για την αξιολόγηση του βαθμού επίτευξης των εθνικών στόχων όσο και για τον καθορισμό νέων πολιτικών και στόχων. Προτεινόμενη δράση: Δημιουργία κατάλληλης βάσης συλλογής και επεξεργασίας δεδομένων στην οποία να συμπεριλαμβάνεται και η ηλεκτρονική/διαδικτυακή υποβολή στοιχείων από τους υπόχρεους φορείς.
9.	40% χωριστή συλλογή επί του συνόλου των δημοτικών στερεών αποβλήτων μέχρι το 2021 με απώτερο στόχο το 50% μέχρι το 2027	Μέχρι και το 2012 μόνο το 20% των δημοτικών αποβλήτων αξιοποιείται (κομποστοποίηση και ανακύκλωση) ενώ το υπόλοιπο 80% καταλήγει σε χώρους ταφής. Η υφιστάμενη κατάσταση δεν ευνοεί καθόλου την αξιοποίηση των πόρων και θα πρέπει να διαφοροποιηθεί. Προτεινόμενες δράσεις: (α) προώθηση χωριστής συλλογής μέσω νομοθετικών ρυθμίσεων και τεχνοοικονομικής ενίσχυσης προς τοπική αυτοδιοίκηση και μεγάλους παραγωγούς αποβλήτων καθώς και της ολοκλήρωσης του δικτύου των πράσινων σημείων (βλέπε στόχο 2) (β) εκπαίδευση εμπλεκόμενων φορέων (γ) ευαισθητοποίηση του κοινού (δ) παροχή κινήτρων μέσω θεσμού βραβείων, διαγωνισμών και άλλων θεσμών προώθησης (ε) παροχή οικονομικών κινήτρων/αντικινήτρων προς παραγωγούς αποβλήτων και διαχειριστές αποβλήτων
10	50% του ανακυκλώσιμου υλικού στα δημοτικά απόβλητα να τυγχάνει	Το ανακυκλώσιμο υλικό (χαρτί, πλαστικό, μέταλλο, γυαλί) στα δημοτικά απόβλητα παρουσιάζει μια μέση σύσταση στα έτη 2000-2012 της τάξης του 46% περίπου (Στατιστική Υπηρεσία). Με βάση την Οδηγία 2008/98/ΕΚ, το 50% της ποσότητας αυτής θα πρέπει τυγχάνει είτε προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση είτε ανακύκλωσης.

Α/Α	ΣΤΟΧΟΣ	ΣΧΟΛΙΑ/ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ & ΜΕΤΡΑ/ΔΡΑΣΕΙΣ/ΚΙΝΗΤΡΑ*
	προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση - ποίηση μέχρι το 2020 (Ευρωπαϊκή υποχρέωση)	<p>Προτεινόμενες δράσεις: ως οι δράσεις στο στόχο 9 καθώς επίσης και</p> <p>(α) δημιουργία ΟΕΔΑ Πεντακώμου</p> <p>(β) πλήρης αξιοποίηση της δυναμικότητας της ΟΕΔΑ Κόσιης με την εκτροπή σε αυτή από τον ΧΑΔΑ Κοτσιάτη αποβλήτων της τάξης των 80.000 τόνων ετήσιως για πλήρη επεξεργασία και 40.000 τόνων για μηχανική διαλογή</p> <p>(γ) δημιουργία μονάδας διαχείρισης των ποσοτήτων από τον ΧΑΔΑ Κοτσιάτη που δεν θα διατεθούν στον ΟΕΔΑ Κόσιης, και που θα συμπεριλαμβάνει επεξεργασία και ενταφιασμό σε ΧΥΤ.</p> <p>(δ) Αναβάθμιση του ΧΥΤΑ Πάφου με την εγκατάσταση μονάδας ελάχιστης επεξεργασίας όπως απαιτείται από την Οδηγία 1999/31/ΕΚ,</p>
11	15% των οργανικών των δημοτικών αποβλήτων να συλλέγεται χωριστά μέχρι το 2021	<p>Το οργανικό απόβλητο παρουσιάζει μια μέση σύσταση στα έτη 2000-2012 της τάξης του 41% περίπου, στο σύνολο των δημοτικών αποβλήτων (Στατιστική Υπηρεσία). Οι ΟΕΔΑ των επαρχιών Λάρνακας-Αμμοχώστου και Λεμεσού εκτιμάται ότι θα διαθέτουν δυναμικότητα ίση με 300.000 τόνους μεικτού δημοτικού αποβλήτου. Επιπλέον, με βάση το άρθρο 6(α) της Οδηγίας 1999/31/ΕΚ σύμφωνα με το οποίο « Τα κράτη μέλη λαμβάνουν μέτρα ώστε σε χώρους υγειονομικής ταφής πραγματοποιείται ταφή μόνον αποβλήτων που έχουν υποστεί επεξεργασία ...», οποιοδήποτε μικτό καταλήγει στους ΧΥΤΑ Πάφου και Λευκωσίας θα πρέπει να τυγχάνει επεξεργασίας ενώ με βάση το άρθρο 22 του περί Αποβλήτων Νόμου «Ο Υπουργός λαμβάνει μέτρα ... για την ενθάρρυνση (α) της χωριστής συλλογής οργανικών αποβλήτων ενόψει της λιπασματοποίησης και της ζύμωσης των βιοαποβλήτων ...». Ως εκ τούτου, θα πρέπει να προωθηθεί η επεξεργασία των μικτών που καταλήγουν στους ΧΥΤΑ ενώ παράλληλα θα πρέπει να ενθαρρυνθεί η χωριστή συλλογή των οργανικών.</p> <p>Προτεινόμενες δράσεις:</p> <p>(α) προώθηση προγραμμάτων και εθελοντικών συμφωνιών χωριστής συλλογής οργανικών από σημεία μεγάλης παραγωγής όπως χώρους μαζικής εστίασης και βιομηχανίες τροφίμων</p> <p>(β) ολοκλήρωση δικτύου πράσινων σημείων</p> <p>(γ) Εκπόνηση σχεδίου διαχείρισης βιοαποδομήσιμων αποβλήτων</p> <p>(δ) εκπαίδευση τοπικών αρχών και παραγωγών αποβλήτων οργανικού για προώθηση χωριστής συλλογής</p> <p>(ε) τεχνοοικονομική ενίσχυση τοπικής αρχής για προώθηση συστημάτων χωριστής συλλογής του οργανικού και των πράσινων αποβλήτων από κήπους και πάρκα.</p> <p>(στ) προώθηση πιλοτικών προγραμμάτων οικιακής κομποστοποίησης.</p> <p>(ζ) δημιουργία σχεδίων χορηγιών για αναβάθμιση μονάδων αξιοποίησης του οργανικού αποβλήτου</p> <p>(η) ενημέρωση και ευαισθητοποίηση κοινού</p> <p>(θ) εφαρμογή προγραμμάτων χωριστής συλλογής οργανικού στο δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα (π.χ. νοσοκομεία, φυλακές, καντίνες, σχολεία)</p> <p>(ι) επεξεργασία αποβλήτων πριν την διάθεσή τους σε χώρους υγειονομικής ταφής</p>
12	Μέγιστη	Ως βιοαποδομήσιμο απόβλητο (ΒΑΑ) νοείται το οργανικό κλάσμα των δημοτικών αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένου του χαρτιού. Η ποσότητα των 95.000 τόνων έχει υπολογιστεί με βάση το ποσοστό του 35% (όπως απαιτεί η Οδηγία 1999/31/ΕΚ) επί του συνολικού των ΒΑΑ που έχουν ταφεί το 1995.

Α/ Α	ΣΤΟΧΟΣ	ΣΧΟΛΙΑ/ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ & ΜΕΤΡΑ/ΔΡΑΣΕΙΣ/ΚΙΝΗΤΡΑ*
.	ποσότητα ΒΑΑ που προωθείται για ταφή: 95.000 τόνοι	<p>Σημειώνεται εδώ ότι παρόλο που η νομοθεσία δίνει μέχρι το 2016 την επίτευξη του στόχου η Οδηγία δίνει παράταση μέχρι το 2020 εφόσον το κράτος ενταφιάζε πέραν του 80% των αποβλήτων του το 1995 (που είναι και η περίπτωση της Κύπρου).</p> <p>Προτεινόμενες δράσεις:</p> <ul style="list-style-type: none"> (α) δημιουργία ΟΕΔΑ Πεντακώμου (β) μέγιστη αξιοποίηση της δυναμικότητας της ΟΕΔΑ Κόσιης (γ) προώθηση χωριστής συλλογής οργανικού (δ) Δημιουργία ΧΥΤ και μονάδας επεξεργασίας στην Επαρχία Λευκωσίας (ε) Αναβάθμιση του ΧΥΤΑ Πάφου και εγκατάσταση μονάδας επεξεργασίας.

4.0 Διαχείριση των Δημοτικών Αποβλήτων κατά και μετά την εφαρμογή των προτεινόμενων μέτρων και δράσεων

Προκειμένου να αξιοποιηθούν όλες οι υφιστάμενες δυνατότητες διαχείρισης των δημοτικών αποβλήτων το θέμα αντιμετωπίστηκε ολιστικά, λαμβάνοντας υπόψη τα δεδομένα παγκύπρια, και όχι σε επαρχιακό επίπεδο, προσέγγιση που είχε υιοθετηθεί μέχρι τώρα, αφού οι υποχρεώσεις για ανακύκλωση, ενταφιασμό κλπ αφορούν ολόκληρη την Κύπρο. Οι πιο κάτω παραδοχές έχουν υιοθετηθεί:

- (1) Οι ποσότητες είναι στρογγυλοποιημένες για σκοπούς καλύτερης παρουσίασης και χειρισμού και έχουν χρησιμοποιηθεί για το 2012 τα δεδομένα της Στατιστικής Υπηρεσίας ενώ για το 2017 και 2021 οι εκτιμώμενες ποσότητες από το Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων
- (2) Ως υφιστάμενη κατάσταση χρησιμοποιήθηκε το έτος 2012, το τελευταίο για το οποίο η Στατιστική Υπηρεσία διαθέτει δεδομένα και όχι για το 2013 που είναι εκτιμώμενη ποσότητα.
- (3) Τα έτη 2017 και 2021 έχουν επιλεγεί καθώς είναι τα αμέσως επόμενα έτη για τα οποία υπάρχουν ποσοτικές ευρωπαϊκές υποχρεώσεις. Επίσης το 2021 αποτελεί το έτος λήξης του Σχεδίου Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων.
- (4) Δεδομένα ΟΕΔΑ Κόσιης:
 - (α) στο παρόν στάδιο επεξεργάζεται γύρω στους 110.000 τόνους αποβλήτων το χρόνο, οι οποίοι προέρχονται από τις επαρχίες Λάρνακας και Αμμοχώστου.
 - (β) η ωφέλιμη δυναμικότητα της μονάδας είναι 160.000 τόνοι για πλήρη επεξεργασία (μηχανική διαλογή, πλήρη βιολογική επεξεργασία και ταφή των υπολειμμάτων στο ΧΥΤΥ Κόσιης).
 - (γ) υπάρχει δυνατότητα μηχανικής διαλογής **μόνο**, χωρίς πλήρη βιολογική επεξεργασία, πρόσθετων 40.000 τόνων.

Συνεπώς, με την πλήρη αξιοποίηση της δυναμικότητας της ΟΕΔΑ Κόσιης δημιουργούνται συνθήκες για επεξεργασία μέρους των αποβλήτων της Επαρχίας Λευκωσίας και ουσιαστική μείωση του ανά τόνο κόστους επεξεργασίας των αποβλήτων των Επαρχιών Λάρνακας – Αμμοχώστου.
- (5) Από την μηχανική διαλογή των 40.000 τόνων θα περισσεύουν 34.000 τόνοι για ενταφιασμό στον ΧΥΤΥ Κόσιης.
- (6) Το υφιστάμενο συλλογικό σύστημα, με βάση την άδεια λειτουργίας του, οφείλει να αυξάνει τις επιδόσεις του κατά 5% ανά διετία. Συνεπώς η υποχρέωση του για ανακύκλωση είναι 55% για το 2013, 60% για το 2015, 65% για το 2017 και 70% για το 2019. Για τους υπολογισμούς του παρόντος το ποσοστό αύξησης ή μείωσης τη συνολικής παραγωγής αποβλήτων θεωρείται ότι αντικατοπτρίζει και το ποσοστό αλλαγής στις ποσότητες που πρέπει να συλλέξει το σύστημα. Λαμβάνοντας υπόψη τις αυξήσεις στην παραγωγή των δημοτικών αποβλήτων που προβλέπονται στο Σχέδιο και τις πιο πάνω υποχρεώσεις του συστήματος, εκτιμάται ότι από το συλλογικό

σύστημα και τους ανακυκλωτές θα συλλέγονται χωριστά 54.000 τόνων για το 2017 και 74.000 για το 2021

- (7) Για την προώθηση της χωριστής συλλογής, στα συμπληρωματικά προγράμματα, λαμβάνονται υπόψη τα πιο κάτω και εκτιμάται ότι οι ποσότητες που θα συλλέγονται είναι 62.000 και 92.000 τόνων κατά το 2017 και 2021 αντίστοιχα.
- (8) Οι ποσότητες για τα πράσινα σημεία έχουν ληφθεί από τις σχετικές περιβαλλοντικές μελέτες εφαρμόζοντας μείωση 10% στις εκτιμώμενες ποσότητες. Επί τούτου, θεωρείται ότι η οποιαδήποτε επιπλέον επέκταση του ήδη σχεδιαζόμενου δικτύου πράσινων σημείων θα ολοκληρωθεί μέχρι το 2020. Η εκτιμώμενη συλλεγόμενη ποσότητα για το 2017, ανέρχεται στους 51.000 τόνους ενώ για το 2021 στους 84.000 τόνους. .
- (9) Οι ποσότητες που θα παραμείνουν μετά από την διαλογή της χωριστής συλλογής και την μηχανική διαλογή στις ΟΕΔΑ (υπολείμματα από τη διαλογή χωριστής συλλογής, SRF, RDF) και οι οποίες είναι κατάλληλες για ανάκτηση ενέργειας θα τύχουν διαχείρισης:

(α) είτε με πρόσκληση ιδιωτικού ενδιαφέροντος για χρήση για παραγωγή ενέργειας,

(β) είτε στην περίπτωση που δεν υπάρξει ιδιωτικό ενδιαφέρον, με δρομολόγηση κατάλληλης μονάδας ανάκτησης ενέργειας εκ μέρους των Συμβουλίων Εκμετάλλευσης Χώρων διάθεσης/αξιοποίησης αποβλήτων (Ν. 85(Ι)/2005).

Αξίζει να σημειωθεί ότι στο σχεδιασμό του ΟΕΔΑ Πεντακώμου προβλέπεται η διάθεση 75.000 τόνων ετησίως για παράγωγή SRF για σκοπούς παραγωγής ενέργειας. Στα πλαίσια αυτά θα εξεταστεί η δυνατότητα λειτουργίας της ΟΕΔΑ Κόσιης για την παραγωγή SRF/ Ενέργειας μειώνοντας με αυτό το τρόπο τις ποσότητες προς ενταφιασμό και ως εκ τούτου τη διάρκεια ζωής του υφισταμένου ΧΥΤΥ.

- (10) Η κατανομή των ποσοτήτων που εισέρχονται στην ΟΕΔΑ Πεντακώμου έχουν υπολογιστεί με βάση την μελέτη του Υπουργείου Εσωτερικών για την επαρχία Λεμεσού με τίτλο «Τελική Τεχνική Προμελέτη» κατά την οποία ισχύουν:

- 7% των εισερχομένων στην μονάδα καταλήγει σε ΧΥΤ
- 15% των εισερχομένων στην μονάδα ανακτώνται ως ανακυκλώσιμα
- 53% των εισερχομένων στην μονάδα ανακτώνται ως SRF/RDF
- 25% των εισερχομένων στην μονάδα αποτελούν απώλειες βιοξήρανσης

- (11) Η κατανομή ποσοτήτων που εισέρχονται στην ΟΕΔΑ Κόσιης έχουν υπολογιστεί για το έτος 2017 με βάση τα δεδομένα της μονάδας που δόθηκαν για το 2012 και τα οποία είναι:

- 50% των εισερχομένων στην μονάδα καταλήγουν σε ΧΥΤ
- 15% των εισερχομένων στην μονάδα ανακτώνται ως ανακυκλώσιμα
- 10% των εισερχομένων στην μονάδα ανακτώνται ως κομποστ (το οποίο χρησιμοποιείται ως υλικό επικάλυψης στον ΧΥΤ)

- 25% των εισερχομένων στην μονάδα αποτελούν απώλειες

Για το έτος 2021 η κατανομή ποσοτήτων έγινε με βάση την κατανομή στην ΟΕΔΑ Πεντακώμου με την προϋπόθεση ότι μέχρι τότε η ΟΕΔΑ Κόσιης θα μετατραπεί σε μονάδα παραγωγής SRF/RDF

- (12) Οποιοσδήποτε ποσότητες μεικτών δημοτικών αποβλήτων δεν καταλήγουν στις ΟΕΔΑ Κόσιης και Πεντακώμου και προωθούνται προς ΧΥΤΑ Πάφου ή/και Λευκωσίας θα τυγχάνουν της ελάχιστης επεξεργασίας που είναι αναγκαία για να ικανοποιούνται οι απαιτήσεις της Οδηγίας 1999/31/ΕΚ, σε εγκαταστάσεις που προβλέπεται ότι θα δημιουργηθούν από τον ιδιωτικό τομέα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΟΣΟΤΗΤΩΝ 2012-2021

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΟΣΟΤΗΤΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ 2012-2021

	2012	2017	2021
Συνολικός όγκος αποβλήτων (χ 1000 τόνοι)	578	564	598
Επεξεργασία σε ΟΕΔΑ	113	322	287
ΟΕΔΑ Κόσιης	113	152	
ΟΕΔΑ Κόσιης επιπλέον μηχ. Διαλογή		30	
ΟΕΔΑ Κοσιης με παραγωγή SRF			161
ΟΕΔΑ Πεντακώμου	0	140	126
Χωριστή Συλλογή	47	135	228
Συλλογικό σύστημα & άλλοι ανακυκλωτές	47	42	63
Πράσινα σημεία	0	39	71
Συμπληρωματικά προγράμματα	0	54	94
Ανακύκλωση	68	179	237
Χωριστή Συλλογή	40	115	194
ΟΕΔΑ Κόσιης	28	43*	25
ΟΕΔΑ Πεντακώμου	0	21	18
Ανάκτηση ενέργειας	0	99	184
Χωριστή Συλλογή	0	20**	34
ΟΕΔΑ Κόσιης	0	0	85
ΟΕΔΑ Πεντακώμου	0	74	65
Απώλειες στις ΟΕΔΑ	28	75	72
ΟΕΔΑ Κόσιης	28	40	40
ΟΕΔΑ Πεντακώμου	0	35	32
Ταφή	475		
ΧΥΤΑ Πάφου/ επεξεργασία & ΧΥΤ Πάφου	70	54****	44****
ΧΥΤΥ Κόσιης	57	100***	10
ΧΥΤΥ Πεντακώμου		10	9
Επεξεργασία & ΧΥΤ Λευκωσίας		50	40****
ΧΑΔΑ Κοτσιάτη	200		
ΧΑΔΑ Βατί	155		

* Η ποσότητα αυτή αποτελείται από ανακυκλώσιμα από την μηχανική διαλογή των 152.000 και 30.000 τόνων (15%) και την παραγωγή κόμποστ (10%) ασχέτως του γεγονότος ότι χρησιμοποιείται ως υλικό επικάλυψης.

** Η ποσότητα αυτή προκύπτει από την παραδοχή ότι 15% των χωριστά συλλεγέντων αποβλήτων κατά το στάδιο της διαλογής διαχωρίζεται ως μη ανακυκλώσιμο υλικό.

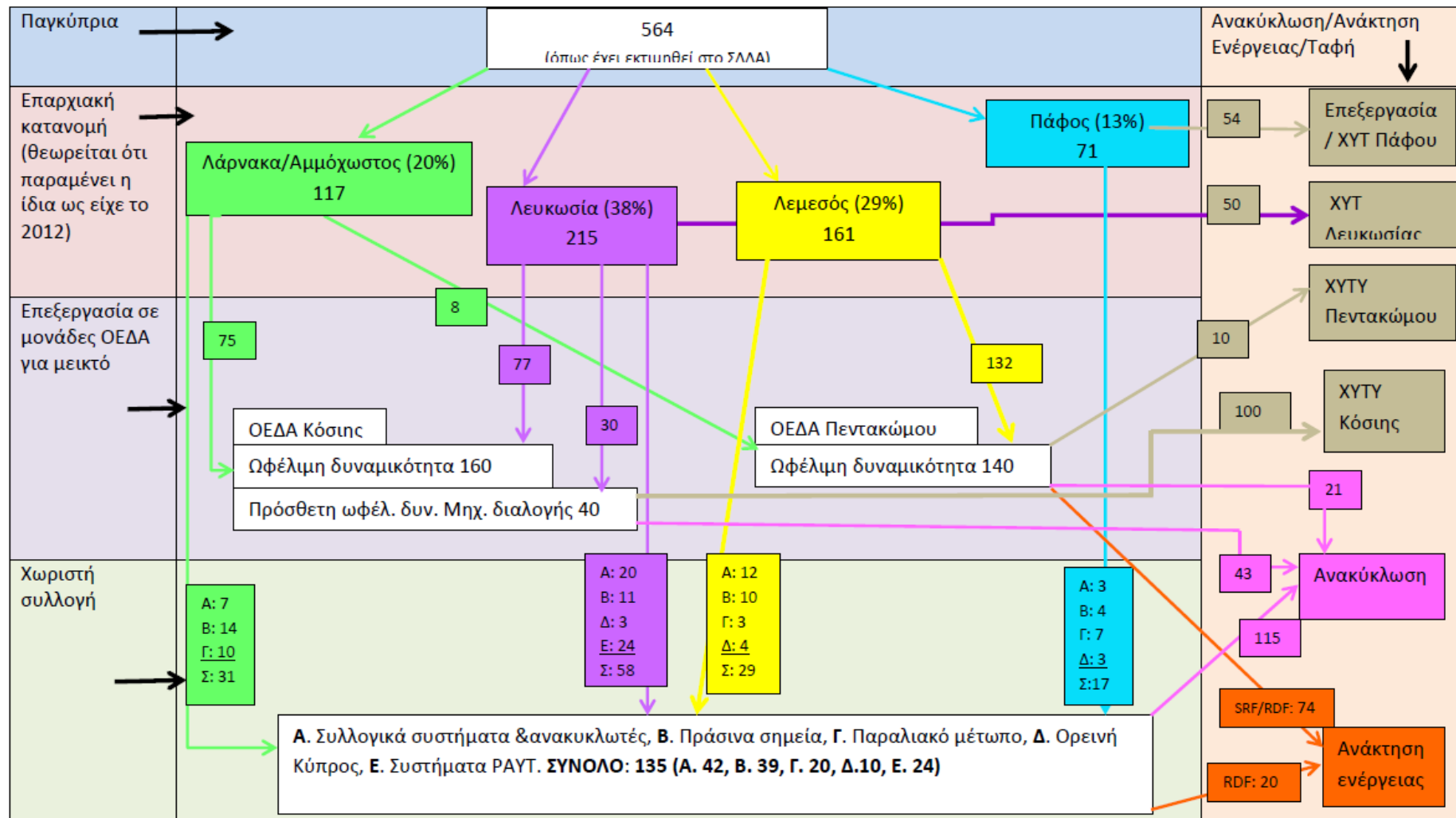
*** Η ποσότητα αυτή προκύπτει από το άθροισμα των 152 X 0,5 (προς ΧΥΤ) και 30 X 0,85 (μετά την αφαίρεση των ανακυκλώσιμων)

**** Η ποσότητα αυτή θα δέχεται προ-επεξεργασία πριν καταλήξει στον ΧΥΤ. Ωστόσο, η προ-επεξεργασία αυτή είναι άγνωστης προς το παρόν τεχνολογίας και ως εκ τούτου δεν μπορεί να εκτιμηθεί διαφορετικά.

Τα διαγράμματα που ακολουθούν παρουσιάζουν την κατανομή ποσοτήτων επαρχιακά για το έτος 2017 και το έτος 2021. Η επαρχιακή κατανομή έχει εκτιμηθεί με βάση τα δεδομένα της Στατιστικής Υπηρεσίας, τις μελέτες του Υπουργείου Εσωτερικών για τη Λευκωσία, Λεμεσό και Πάφο, τις ποσότητες που καταλήγουν στην ΟΕΔΑ Κόσιης και στον ΧΥΤΑ της Πάφου.

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΟΣΟΤΗΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ – 2017

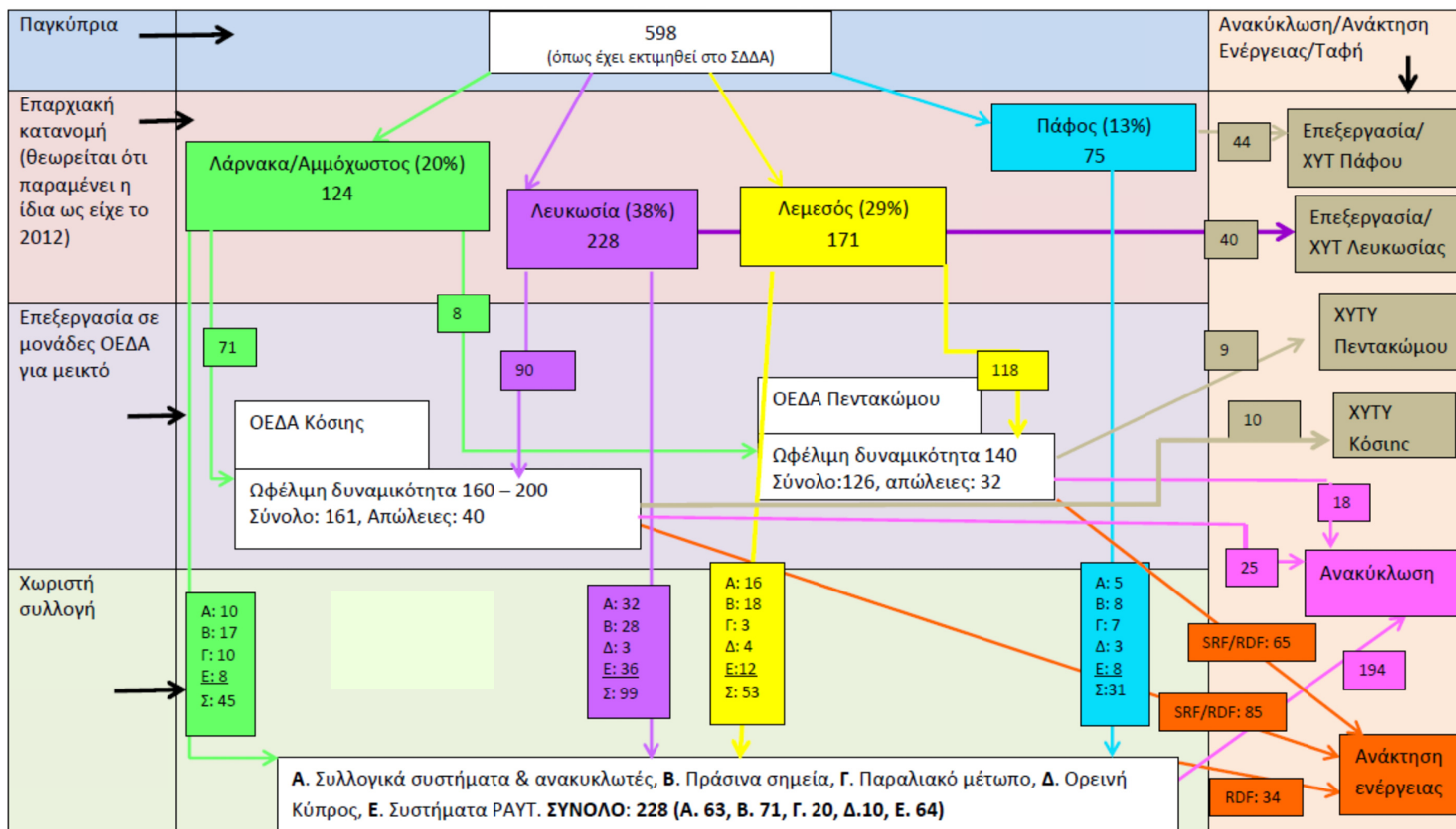
(οι ποσότητες είναι σε Χ1000 τόνους)

*Οι ποσότητες SRF/RDF για την ΟΕΔΑ Κόσις έχουν υπολογιστεί με βάση τη δυναμικότητα των 160.000 τόνων, αλλά δεν αποτελούν σημερινή μέθοδο διαχείρισης.

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΟΣΟΤΗΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ – 2021

(οι ποσότητες είναι σε Χ1000 τόνους)

*Οι ποσότητες SRF/RDF για την ΟΕΔΑ Κόσιης έχουν υπολογιστεί για 161.000 τόνων με βάση ποσοστά ίδια με ΟΕΔΑ Πεντακώμου

5. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

Η χρηματοδότηση των απαιτούμενων νέων έργων υποδομής θα γίνει κατά κύριο λόγο από τον ιδιωτικό τομέα, με ανάκτηση του κόστους από τα τέλη αποδοχής και επεξεργασίας αποβλήτων που θα καταβάλλουν οι τοπικές αρχές τις οποίες θα εξυπηρετεί. Παράλληλα, θα εξεταστούν τα ακόλουθα:

- η δυνατότητα μερικής χρηματοδότησης του κεφαλαιουχικού κόστους των νέων υποδομών (π.χ., για το κόστος κατασκευής των νέων ΧΥΤ) από το κράτος, ενδεχομένως εντάσσοντας τα έργα για συγχρηματοδότηση από τα Ευρωπαϊκά Ταμεία.
- η δυνατότητα επιδότησης του τέλους επεξεργασίας (gate-fee) που θα καταβάλλουν οι τοπικές αρχές, σε περίπτωση που θα είναι υπερβολικά ψηλό και δυσανάλογο με εκείνο που θα καταβάλλεται στις άλλες περιοχές.

Τελικός στόχος είναι η επεξεργασία ενιαίας πολιτικής σχετικά με την χρηματοδότηση του όλου συστήματος πάνω σε παγκύπρια βάση ώστε να διασφαλίζεται η ίση μεταχείριση των πολιτών – π.χ., με τον καθορισμό ενιαίο τέλους επεξεργασίας αποβλήτων σε όλες τις τοπικές αρχές.

6. ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΧΡΗΖΟΥΝ ΑΜΕΣΟΥ ΧΕΙΡΙΣΜΟΥ

(1) Κλείσιμο των ΧΑΔΑ στο Βατί και Κοτσιάτη

(α). **ΧΑΔΑ Βατί:** Ο ΧΑΔΑ θα τερματίσει τη λειτουργία του με την ολοκλήρωση μέχρι τον Μάρτιο του 2016, του χώρου υγειονομικής ταφής (ΧΥΤ) της ΟΕΔΑ Πεντακώμου ο οποίος θα λειτουργεί ως ΧΑΔΑ μέχρι την ολοκλήρωση του έργου.

(β). **ΧΑΔΑ Κοτσιάτη:** Ο ΧΑΔΑ θα τερματίσει τη λειτουργία του -

- (i) αξιοποιώντας στο μέγιστο τη δυναμικότητα της ΟΕΔΑ Κόσιης (μέχρι 160.000 τόνους/χρόνο) εκτρέποντας σε αυτή 77.000 τόνους μεικτών αποβλήτων για πλήρη επεξεργασία και 40.000 τόνων για μηχανική διαλογή και ενταφιασμό των υπολειμμάτων στο ΧΥΤ της μονάδας από την επαρχία Λευκωσίας.
- (ii) Επεξεργασία των υπολοίπων μεικτών αποβλήτων, που να ικανοποιεί τις απαιτήσεις της Οδηγίας 1999/31/ΕΚ, προκείμενου μετά από αυτή τα υπολείμματα να ενταφιάζονται στον ΧΥΤ, που θα κατασκευαστεί ταυτόχρονα.

(2) Λειτουργία ΧΥΤ Πάφου

Ο νέος διαγωνισμός για τη διαχείριση του ΧΥΤ Πάφου, τον οποίο θα προκηρύξει, αξιολογήσει και κατακυρώσει το Συμβούλιο Εκμετάλλευσης Χώρων Διάθεσης/Αξιοποίησης Αποβλήτων της Επαρχίας Πάφου, θα περιλαμβάνει εκτός από τη διαχείριση του χώρου και τη δημιουργία σχετικής υποδομής συλλογής μεθανίου και την επεξεργασία των αποβλήτων πριν από την ταφή τους με τεχνολογία που να ικανοποιεί τις απαιτήσεις της Οδηγίας 1999/31/ΕΚ.

(3) Αποκατάσταση των ΧΑΔΑ που έχουν τεθεί εκτός λειτουργίας

Το Υπουργείο Εσωτερικών θα συνεχίσει με βάση τον προγραμματισμό του την πλήρη αποκατάσταση των ΧΑΔΑ που έχουν πλέον τεθεί εκτός λειτουργίας για τις επαρχίες Λάρνακας/Αμμοχώστου ενώ το ΤΑΥ θα προχωρήσει το έργο για τις επαρχίες Λευκωσίας και Λεμεσού.

(4) Διερεύνηση των δυνατοτήτων διάθεσης SRF για ανάκτηση ενέργειας

Θα πρέπει να μελετηθούν το συντομότερο οι δυνατότητες διάθεσης του SRF που θα παράγεται στην ΟΕΔΑ Πεντακώμου καθώς και του SRF που μπορεί να παράγεται στη Κόση, με χαμηλότερο κόστος από τη επεξεργασία που γίνεται σήμερα για σκοπούς ταφής.

7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η εφαρμογή της παρούσας πρότασης, με τη προσπάθεια εκ μέρους των δύο υπουργείων και άλλων φορέων τοπικής αυτοδιοίκησης, διασφαλίζει την επίτευξη των ευρωπαϊκών υποχρεώσεων / στόχων και παράλληλα δίνει την ευκαιρία ώστε η αγορά να διευρυνθεί προς ιδιώτες επενδυτές, χωρίς την ανάγκη το κράτος να παρέμβει σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό από ότι σήμερα, αλλά στον πλέον απαραίτητο.

Η πρόταση είναι ολοκληρωμένη και περιλαμβάνει ομάδες δράσεων προς όλες τις κατευθύνσεις με σκοπό να δημιουργήσει έντονο πεδίο ανάπτυξης πράσινης οικονομίας με ταυτόχρονα άνοιγμα πράσινων θέσεων εργασίας και ενίσχυση της οικονομικής δραστηριότητας.

Το Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος θεωρεί ότι με την εφαρμογή της παρούσας πρότασης θα επιτευχθούν οι ευρωπαϊκές υποχρεώσεις και στόχοι, θα διευρυνθεί η αγορά προς ιδιώτες επενδυτές, θα υπάρξει ανάπτυξη πράσινων θέσεων εργασίας και θα ενισχυθεί η οικονομία. Ταυτόχρονα, θα επιτευχθεί μεγαλύτερος βαθμός στην προστασία του περιβάλλοντος και ορθολογική διαχείριση των αποβλήτων, μέσα από τον υγιή ανταγωνισμό και παράλληλα θα επωφεληθούν οι τοπικές αρχές.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

14 Οκτωβρίου 2015